

Samenvatting Gedragscode Pastoraat

Sinds 13 april 2018 is de herziene Gedragscode Pastoraat van kracht, vastgesteld door de bisschoppen. In dit document treft u hiervan een samenvatting aan, de gehele tekst is bijgevoegd.

Waarom?

'Sociale veiligheid' omvat veel meer dan het tegengaan van grensoverschrijdend gedrag. Het gaat daarbij om het respecteren van ieders geestelijke, psychische en lichamelijke integriteit en het bevorderen van ieders welbevinden in dezen.

Een minimale voorwaarde daarvoor is dat in ieder geval geen grensoverschrijdend gedrag plaatsvindt. De Gedragscode Pastoraat biedt een kader waarin die sociale veiligheid centraal staat en deze bevat concrete normen als handleiding voor behoorlijk gedrag in pastorale situaties. Om het afleggen van verantwoording te waarborgen is een helder beeld van gepast en ongepast gedrag onmisbaar. De Gedragscode Pastoraat biedt daarvoor een raamwerk waarin duidelijke grenzen worden gesteld.

Voor wie?

Voor een ieder die een bisschoppelijke zending heeft, priesters, diakens, pastoraal werkers. Maar ook voor vrijwilligers die werken met kwetsbare groepen als kinderen en ouderen. En voor degene die bestuurlijke taken uitvoeren. Van overige vrijwilligers wordt verwacht dat zij zich in hun handelen richten naar de waarden en normen die in de Gedragscode worden beschreven.

Waarden en normen

Algemeen

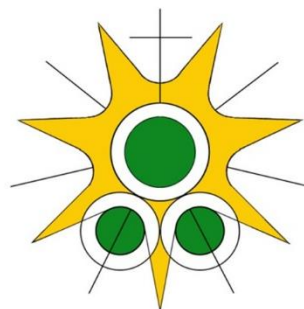
- 1.1. Degene voor wie deze Gedragscode Pastoraat geldt is persoonlijk verantwoordelijk voor de invulling en uitoefening van het ambt, de taak of de dienst binnen de door de Kerk gestelde regels.
- 1.2. Hij/zij raadpleegt bij onduidelijkheid of onzekerheid over een door hem te volgen gedragswijze een collega of leidinggevende.
- 1.3. Hij/zij stelt zich in het maatschappelijk verkeer zorgvuldig op en is betrouwbaar. Hij gedraagt zich zodanig dat het vertrouwen in de Kerk en in degenen die daarin een ambt, een taak of dienst verrichten, niet wordt geschaad.
- 1.4. Hij/zij houdt de kennis en de vaardigheden die noodzakelijk zijn voor een kwalitatief goede uitoefening van zijn opdracht op peil, onder andere door middel van studie, bij- en nascholing en voortdurende zorg voor zijn geestelijk leven.
- 1.5. Hij/zij erkent dat hij een voorbeeldfunctie vervult en streeft ernaar zijn persoonlijk leven in overeenstemming te doen zijn met de christelijke waarden en normen die vanuit de opdracht worden voorgestaan.
- 1.6. Hij/zij neemt voor zichzelf geen geld voor verleende diensten aan, aanvaardt geen erfenissen en geen aanmerkelijke giften van personen tot wie hij in een pastorale betrekking staat via zijn opdracht binnen de Kerk en beheert geen geld dat niet openlijk verantwoord kan worden.

In relatie tot collega's

Nadrukkelijk wordt gesteld dat sprake dient te zijn van collegiale samenwerking, waarbij rekening wordt gehouden met de pluriformiteit onderling, dat door een ieder (zeker in het publieke debat) wordt gerespecteerd. Elkaar aanspreken op mogelijk grensoverschrijdend gedrag is een plicht, situaties worden in collegiaal overleg besproken.

Gedrag in pastorale relaties en geestelijke begeleiding

Feitelijk wordt gevraagd te leven zoals de Heer het heeft voorgeleefd: geen macht uitoefenen, respect, binnen redelijke grenzen beschikbaar zijn. Om duidelijkheid te geven aan degene die pastorale zorg verlangt is het belangrijk dat de vorm en mate van zorg helder wordt uitgelegd. Vrijheid van aangaan van pastoraal contact, onderhouden daarvan en beëindiging wordt duidelijk gecommuniceerd. Bij hulpverleningssituaties wordt het gebied waarop men vakbekwaam is niet overschreden, tijdig wordt doorverwezen naar andere deskundigen. Is er sprake van het aangaan van een pastorale relatie met een bekende (vriend, werknemer, collega etc) dan dient van te voren overleg

HH Martha en Maria parochie

plaats te vinden met een collega of leidinggevende. Vanzelfsprekend wordt afstand bewaard, er wordt niet ingegaan op seksuele toenaderingspogingen. Gesprekken vinden plaats op gepaste tijden in een gepaste omgeving, muv noodsituaties.

Grensoverschrijdend gedrag

Onder ernstig en/of strafbaar 'grensoverschrijdend gedrag' wordt verstaan:

- psychisch grensoverschrijdend gedrag, waaronder emotioneel misbruik;
- fysiek grensoverschrijdend gedrag, waaronder mishandeling;
- seksueel grensoverschrijdend gedrag, waaronder seksuele opmerkingen en aanrakingen, vertoon van aanstootgevend materiaal en seksueel misbruik;
- verwaarlozing en/of het onthouden van zorg;
- discriminatie;
- schending van rechten;
- financiële en materiële uitbuiting

Gevallen waarin het grensoverschrijdend gedrag plaatsvindt of heeft plaatsgevonden, dienen hoog te worden opgenomen en onmiddellijk te worden gemeld bij de kerkrechtelijk verantwoordelijke. Bij een klacht van seksueel misbruik van een minderjarige tenminste met een schijn van waarheid, doet de kerkrechtelijk verantwoordelijke daarvan onverwijld aangifte bij het openbaar ministerie c.q. de politie.

Omgang met minderjarigen

Ook hier geldt veiligheid en respect. Een minderjarige mag niet in privésfeer worden ontvangen. Minderjarigen worden niet aangeraakt op een manier die kan worden ervaren als seksueel of erotisch van aard. Bij uitstapjes worden ruimtes waarin minderjarigen zich in privésfeer bevinden, zoals kleedkamers en hotelkamers, niet alleen betreden. Ook hier geldt dat ontvangen of geven van (im)materiële vergoedingen niet in de rede is.

Geheimhouding

Bij sociale veiligheid hoort dat informatie die verkregen is in kader van pastorale zorg en geestelijke begeleiding vertrouwelijk is en blijft, behalve in geval van dwingende professionele redenen of wanneer de wet dat vereist. Uitzondering op laatste is de biecht, die blijft altijd geheim. Is er sprake van duidelijk en onmiddellijk gevaar dan geeft de pastoraal zorgende zoveel informatie vrij als noodzakelijk om betrokkenen te beschermen en schade te voorkomen. Kennis die voortkomt uit persoonlijk contact mag alleen geanonimiseerd in openbare presentaties worden gebruikt.

Zorg goed voor jezelf!

Om de taak als pastoraal werkende (ook die van vrijwilliger!) goed te kunnen uitvoeren benadrukt de gedragscode dat het lichamelijk en geestelijk welzijn in orde dient te zijn. Voelt men waarschuwingssignalen dan wordt verzocht collega's te consulteren en/of professionele hulp in te roepen. Doe dat ook naar je collega toe!

Tot slot

Het openbare en privé gedrag van degenen die pastoraal werkzaam zijn kan mensen inspireren en motiveren. Wanneer dat gedrag echter verwerpelijk of discutabel is, kan het ook aanstoot geven en het geloof van mensen ondermijnen. Wie pastoraal werkzaam is moet zich daarom te allen tijde bewust zijn van de verantwoordelijkheden die met dit werk gepaard gaan.